

HOẠT ĐỘNG THỰC HÀNH VÀ TRẢI NGHIỆM

CHỦ ĐỀ 1. MỘT SỐ HÌNH THỨC ĐẦU TƯ TÀI CHÍNH

I. NỘI DUNG CHÍNH CỦA CHỦ ĐỀ

1. Một số khái niệm cơ bản

Đầu tư tài chính là việc mua một tài sản tài chính với hi vọng nó sẽ tạo ra thu nhập hoặc đánh giá cao trong tương lai và được bán với giá cao hơn. Có nhiều hình thức đầu tư tài chính, chẳng hạn: đầu tư bất động sản; đầu tư vàng; đầu tư chứng khoán.

Trong thực tiễn ngày nay, đầu tư tài chứng khoán là hình thức đầu tư phổ biến, bao gồm: Chứng khoán vốn – cổ phiếu hoặc chứng khoán nợ - trái phiếu(trong đó có trái phiếu chính phủ, trái phiếu doanh nghiệp). Sau đây, ta sẽ giới thiệu một số khái niệm cơ bản.

- a) Vốn điều lệ của công ty cổ phần được chia thành các sản phẩm bằng nhau, mỗi phần bằng nhau gọi là *cổ phần*(Điểm a. Khoản 1, Điều 111, Luật Doanh nghiệp 2020).
- b) Giá trị cổ phần được thể hiện bằng *cổ phiếu*. Bên cạnh đó, cổ phiếu là một loại chứng khoán (được gọi là tài sản) và cũng là đối tượng giao dịch trên sàn chứng khoán (Khoản 1, Điều 4, Luật Chứng khoán 2019).
- c) Theo Khoản 2, Điều 13, Luật chứng khoán 2019, *mệnh giá cổ phiếu* (hoặc chứng chỉ quỹ) chào bán công chúng là 10 nghìn đồng. Như vậy, mệnh giá cổ phiếu là 10 nghìn đồng. Các sản giao dịch chứng khoán sẽ quy định mức giá tối thiểu mà nhà đầu tư phải bỏ ra khi tham gia giao dịch cổ phiếu.
- d) *Mệnh giá trái phiếu* chào bán công ra công chúng là 100 nghìn đồng và biên số của 100 nghìn đồng(Khoản 2, Điều 13, Luật Chứng khoán 2019).
- e) *Lợi nhuận ròng* củ doanh nghiệp được hiểu là khoản tiền chênh lệch giữa tổng doanh thu bán được trừ đi tất cả các khoản chi phí, kể cả thuế. Như vậy, lợi nhuận ròng chính là tiền lãi của doanh nghiệp sau khi đã đóng thuế.
- g) *Cổ tức* là khoản lợi nhuận ròng được trả cho mỗi cổ phần bằng tiền mặt hoặc bằng tài sản khác.
- h) Mỗi công ty niêm yết trên sàn giao dịch chứng khoán đều được Ủy ban Chứng khoán nhà nước cấp cho một mã riêng, và thương là tên viết tắt của công ty đó.

Chẳng hạn, Công ty cổ phần Sữa Việt Nam có mã là VNM (Vinamilk); Ngân hàng Thương mại cổ phần Đầu tư và Phát triển Việt nam có mã là BID (BIDV).

Hiện nay, ở Việt Nam có hai Sở giao dịch chứng khoán chính thức là: Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội (HNX) có trang web là: <http://hnx.vn/vi-vn> và Sở Giao dịch Chứng khoán TP. Hồ Chí Minh (HOSE) có trang web là <http://hsx.vn> .

Danh sách các mã chứng khoán giao dịch (được sắp xếp theo thứ tự từ A-Z) có thể tìm kiếm tại hai trang web trên.

2. Các hình thức cổ tức

Có hai hình thức chi trả cổ tức phổ biến nhất, đó là: Trả bằng tiền và trả bằng cổ phiếu.

- Trả cổ tức bằng tiền là việc doanh nghiệp trả cổ tức bằng tiền trực tiếp vào tài khoản chứng khoán cho cổ đông

Tại thị trường chứng khoán Việt Nam, khi một doanh nghiệp công bố tỉ lệ trả cổ tức bằng tiền, doanh nghiệp đó dựa trên mệnh giá cổ phiếu, tức là 10000 đồng/cổ phiếu.

- Trả cổ tức bằng cổ phiếu khá phổ biến ở những doanh nghiệp đang trong giai đoạn tăng trưởng cao. Bởi lúc này doanh nghiệp đang có nhu cầu cao được giữ lại lợi nhuận để mở rộng kinh doanh.

Ví dụ 1. Ngày 18/11/2020, Tổng Công ty Cổ phần Vận tải Dầu khí có mã cổ phiếu là PVT chi trả cổ tức năm 2019 như sau: Bằng tiền với tỉ lệ 4%; bằng cổ phiếu với tỉ lệ 15% (*nguồn:*

<http://petrovietnam.petrolimes.vn>). *Hãy cho biết:*

- a) Một cổ phiếu PVT sẽ nhận được bao nhiêu tiền.

b) Một cổ đông nắm giữ 100 cổ phiếu PVT sẽ nhận được thêm bao nhiêu cổ phiếu mới.

Lời giải

a) Một cổ phiếu PVT sẽ nhận được số tiền là $4\% \times 10000 = 400$ (đồng).

b) Một cổ đông nắm giữ 100 cổ phiếu PVT sẽ nhận được thêm số cổ phiếu mới là:
 $15\% \times 100 = 15$ (cổ phiếu)

Chú ý: Tỷ lệ cổ tức sẽ được tính trên mệnh giá 10000 đồng/cổ phiếu.

3. Giá của cổ phiếu

Có bốn loại giá cổ phiếu.

- Giá khớp lệnh* là giá cổ phiếu mà bên mua chấp nhận mua mức giá bên bán đang treo bán hoặc bên bán chấp nhận bán thẳng vào mức giá mà người bên mua đang chờ mua.
- Giá cao nhất* là giá khớp ở mức thấp nhất trong phiên giao dịch.
- Giá thấp nhất* là giá khớp ở mức thấp nhất trong phiên giao dịch.
- Giá trung bình* của cổ phiếu được tính bằng trung bình cộng của giá cao nhất và giá thấp nhất. Tất cả các loại giá trên của một mã cổ phiếu ở một phiên giao dịch có thể tìm kiếm được tại hai trang web là <http://hnx.vn/vi-vn> và <http://hsx.vn> hoặc tại những trang web của các công ty chứng khoán.

Ví dụ 2. Theo trang web <http://stockbiz.vn/Stocks/VCB>, mã cổ phiếu VCB của ngân hàng thương mại cổ phần Ngoại thương Việt Nam (Vietcombank) trong phiên giao dịch ngày 14/10/2022 có giá cao nhất là 68500 đồng, giá thấp nhất là 67300 đồng. Hãy hoàn thiện bảng số liệu thống kê sau:

Đơn vị tính: 1000 VNĐ

Ngày	Giá cao nhất	Giá thấp nhất	Giá trung bình
14/10/2022	?	?	?

tức năm 2019 như sau: Bằng tiền với tỷ lệ 4%; bằng cổ phiếu với tỷ lệ 15% (nguồn: <http://petrovietnam.petroimes.vn>). Hãy cho biết:

- Một cổ phiếu PVT sẽ nhận được bao nhiêu tiền.
- Một cổ đông nắm giữ 100 cổ phiếu PVT sẽ nhận được thêm bao nhiêu cổ phiếu mới.

Lời giải

a) Một cổ phiếu PVT sẽ nhận được số tiền là $4\% \times 10000 = 400$ (đồng).

Lời giải

Ta có bảng số liệu thống kê như sau:

(Đơn vị tính: 1000VNĐ)

Ngày	Giá cao nhất	Giá thấp nhất	Giá trung bình
14/10/2022	68,50	67,30	67,90

4. Đầu tư chứng khoán thông qua mua bán cổ phiếu

Ví dụ 3: Cô Hạnh dự định đầu tư vào chứng khoán của doanh nghiệp X. Mỗi cổ phiếu của doanh nghiệp đó có giá trung bình tại một số thời điểm được thống kê trong Bảng 1:

Thời điểm	14/10/2019	14/10/2020	14/10/2021	14/10/2022
Giá trung bình mỗi cổ phiếu (đồng)	85 370	87 850	96 550	68 000

Bảng 1

Vào ngày 14/10/2019, cô Hạnh mua 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X.

a) Số tiền cô Hạnh đã đầu tư để mua số cổ phiếu nói trên là bao nhiêu?

b) Tính số tiền lãi cô Hạnh thu được nếu bán toàn bộ 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X vào các thời điểm sau: 14/10/2020; 14/10/2021.

c) Nếu cô Hạnh bán toàn bộ 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X vào thời điểm 14/10/2022 thì cô Hạnh sẽ bị lỗ bao nhiêu tiền?

Giải: a) Số tiền cô Hạnh đã đầu tư để mua 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X là:

$$85370.10000=853700000 \text{ (đồng)}.$$

b) Số tiền lãi cô Hạnh thu được nếu bán toàn bộ 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X vào thời điểm 14/10/2020 là: $87850.10000-853700000=24800000$ (đồng).

Số tiền lãi cô Hạnh thu được nếu bán toàn bộ 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X vào thời điểm 14/10/2021 là: $96550.10000-853700000=111800000$ (đồng).

c) Số tiền cô Hạnh bị lỗ nếu bán toàn bộ 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp X vào thời điểm 14/10/2022 là: $853700000-68000.10000=173700000$ (đồng).

II. Gợi ý tổ chức các hoạt động

Yêu cầu: Thực hành tính toán lợi nhuận trong đầu tư chứng khoán.

Tiến trình tổ chức các hoạt động bao gồm: phần chuẩn bị; phần thực hiện; phần tổng kết.

1. Phần chuẩn bị

1 Giáo viên thực hiện nhiệm vụ sau: Chia lớp thành những nhóm học sinh và giao nhiệm vụ các nhóm tìm hiểu thông tin về một số cổ phiếu của doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Việt Nam qua hai trang web là <https://hnx.vn/vi-vn> và <https://hsx.vn> hoặc tại những trang web của công ty chứng khoán.

2 Mỗi nhóm học sinh trao đổi, thảo luận để xác định rõ nhiệm vụ của nhóm và thực hành tính toán lợi nhuận trong đầu tư chứng khoán.

a) Nhiệm vụ 1: Xác định cổ phiếu của doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán Thống nhất các công việc cần làm sau đây:

- Lựa chọn cổ phiếu của doanh nghiệp niêm yết trên thị trường chứng khoán theo tiêu chí sau: chọn trong 30 mã cổ phiếu có vốn hoá lớn được các Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội (HNX) và Sở Giao dịch Chứng khoán TP. Hồ Chí Minh (HOSE) đưa ra;

- Ở mỗi năm 2019, 2020, 2021, 2022, chọn ra một thời điểm, chẳng hạn: thời điểm ngày 14 tháng 10 của mỗi một năm nói trên.

b) Nhiệm vụ 2: Tính toán lợi nhuận trong đầu tư chứng khoán

Thống nhất các công việc cần làm sau đây:

- Xác định giá trung bình của cổ phiếu đó tại những thời điểm đã chọn ra.
- Tính tổng số tiền đầu tư mua 10000 cổ phiếu đã lựa chọn tại thời điểm năm 2019.
- Tính lợi nhuận thu được sau khi bán 10000 cổ phiếu tại những thời điểm đã lựa chọn của các năm 2020, 2021, 2022.

2. Phần thực hiện

Giả sử mỗi nhóm học sinh mua 10000 cổ phiếu của doanh nghiệp đã lựa chọn.

Báo cáo về lợi nhuận đầu tư theo mẫu sau:

- Thời điểm mua cổ phiếu: Ngày ... tháng ... năm 2019
- Số tiền đầu tư mua 10000 cổ phiếu đã lựa chọn:

Thời điểm bán	14/10/2020	14/10/2021	14/10/2022
Số tiền thu được sau khi bán 10 000 cổ phiếu (đồng)	?	?	?
Lợi nhuận thu được sau khi bán 10 000 cổ phiếu (đồng)	?	?	?

3. Phần tổng kết

HD3 Làm việc chung cả lớp để thực hiện các nhiệm vụ sau:

- Các nhóm báo cáo lợi nhuận trong đầu tư chứng khoán của nhóm. Từ đó, cả lớp góp ý cho phương án đầu tư của mỗi nhóm.
- Tổng kết và rút kinh nghiệm.

III. ĐÁNH GIÁ

Hình thức đánh giá của học tập dự án.

1. Đánh giá hoạt động cá nhân

- Mỗi cá nhân tự đánh giá vào phiếu cá nhân.
- Nhóm đánh giá từng thành viên trong nhóm vào phiếu đánh giá cá nhân.

2. Đánh giá hoạt động và sản phẩm của nhóm

- Nhóm tự đánh giá lại hoạt động của nhóm và cho điểm vào phiếu đánh giá hoạt động của nhóm.
- Giáo viên và các nhóm đánh giá, rồi cho điểm phần trình bày của từng nhóm vào phiếu đánh giá hoạt động nhóm.